Maandag 4 October 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No. 4020

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zon. ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Britten landen bij Termoli.

Benevento, Frigento, Motta, Montimiletto, Vallatta en Grottaminarda en Italië nog bezet.

Kassel onderging zeer hevig bombardement.

Duitse aanval op eiland Coo in Dodecanesen.

Victor Emanuel, Umberto en Badoglio in Napels.

ITALIË'S KONING SPREEKT.

Waarnemers in Londen kwamen tot de slotsom dat Koning Vittorio Emmanuele figuurlijk sprak toen hij gisteren zeide ,dat de Italiaanse vloot „wederom de zeeën van het vaderland bevaart met de driekleur hoger dan ooit in top".

Het was de eerste oproep van den Koning aan het Italiaanse volk sedert Mussolini's „fascistische republikeinse regering" werd opgericht.

In een radiorede uit Bari, welke door de radio der Verenigde Landen werd uitgezonden, zeide Zijne Majesteit: „De Italiaanse troepen luchtmacht en vloot hebben de strijd tegen de Duitsers opgevat met hernieuwd enthousiasme".

Personen, die in staat zijn te oordelen over de positie van de Italiaanse vloot, zeiden evenwel, dat de Koning een politieke redevoering hield en geen feitelijke mededelingen deed over zijn oorlogsschepen.

De Koning veroordeelde de Duitsers als „onmenselijke vijanden". Ook laakte hij de „onwettige schijnregering" van Mussolini.

Hij verzocht het Italiaanse volk zich te scharen achter Badoglio „den uitvoerder van mijn wil". Vervolgens zeide hij: „Het heilig grondgebied van ons vaderland moet zo spoedig mogelijk worden bevrijd van den vijand, die niet in staat is zijn natuurlijk instinct van verdrukking en haat te verbergen".

Hiermede zinspeelde hij op een mogelijke Italiaanse oorlogsverklaring aan Duitsland.

De Koning legde uit, dat hij was gegaan naar het „vrije deel" van Italië met zijn zoon Umberto en de Regering „in de hoop om groter schade te voorkomen aan Rome, de ontastbare hoofdstad van het vaderland".

In marine-kringen te Londen maakte men duidelijk, dat het grootste deel van de Italiaanse vloot thans opgelegd is. Evenwel ontmoedigde men de mening niet, dat zij eventueel weer zal uitvaren en deelnemen aan de strijd tegen Duitsland en vazallen. Of zij dan onder eigen officieren of onder een Brits-Noordamerikaans commando zal varen is een vraag waarover de toekomst zal moeten beslissen.

Een zegsman van de Britse regering zeide een week geleden in het Lagerhuis, dat de Italiaanse vloot zich niet overgegeven heeft, doch louter heeft voldaan aan de bepalingen van de wapenstilstand door het anker te werpen in de Geallieerde havens (Londen, (AP) 3.10).

DE STRIJD IN ITALIË.

Het Noordamerikaanse 5e leger is de stad Benevento binnengedrongen op 25 kilometer ten Noorden van Avellino. Het Geallieerde communiqué maakte ook bekend, dat de Noordamerikanen de stad Frigento bezet hebben op 27 kilometer ten Noord-Oosten van Avellino en 32 kilometer ten Zuid-Oosten van Benevento.

Verder naar het Oosten rukt het Britse 8e leger voort ten Westen van San Severo en trok het de bergen in na de vlakte van Foggia overgestoken te hebben. De opmars van het 5e leger in het gebied van Benevento bracht de Geallieerden aan de rivier de Calore en het communiqué gaf te kennen, dat de opmars voortduurt.

Het ongunstige weer boven de doelgebieden deed de grote bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht op hun bases blijven, doch gevechtsbommenwerpers vielen de Duitse vervoermiddelen aan in het gebied van Isneria-Campobasso op 85 kilometer ten Noord-Oosten van Napels. Gevechtsvliegtuigen op patrouillevluchten ontmoetten een kleine formatie van Duitse vliegtuigen en vernielden er 3 van. De Geallieerden verloren 3 vliegtuigen. (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 3.10).

DUITSERS ONTRUIMEN TAMAN

Het Duitse communiqué deelde mede, dat de nazies Taman aan de Straat van Kertsj, vlak tegenover de Krim, ontruimd hebben (Londen, (AP) 3.10).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD AFRIKA.

„Te land: Het 5e en het 8e leger maken beide verder voortgang. Het contact met de vijandelijke achterhoedes is onderhouden. Er zijn enkele Duitse gevangenen gemaakt. De steden Motta en Montemiletto zijn veroverd.

In de lucht: Gisteren vielen middelzware bommenwerpers en gevechsbomenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtstrijdkrachten de bruggen, rangeerterreinen en motorvoertuigen achter de vijandelijke linies aan. Te Isernia poogden vijandelijke vliegtuigen het bombardement te beletten en 4 ervan werden neergeschoten. Langeafstands gevechtsvliegtuigen, die patrouilleerden nabij de kusten van Corsica, vernielden een vijandelijke jager. Gevechtsvliegtuigen onderhielden patrouillevluchten boven het gevechtsgebied zonder weerstand te ondervinden. Nachtbommenwerpers vielen de rangeerterreinen van Civita Vecchia in de afgelopen nacht aan. 3 Onzer vliegtuigen worden vermist". (Geallieerd Hoofdkwartier te Algiers, (AP) 4.10).

NIEUWE LANDING TE TERMOLI.

Gemeld wordt, dat het 8e leger een nieuwe landing te Termoli heeft gedaan. Termoli ligt op 80 kilometer ten Noorden van Foggia aan de Adriatische kust en 27 kilometer verder dan de vorige linie aan de kust van de Adriatische Zee. Het 5e leger heeft intussen de rivier Calore overgestoken, welke in de Volturno uitmondt.

De landingstroepen veroverden de stad Termoli en sloegen Duitse tegen aanvallen af. Ook namen zij een onbekend aantal gevangenen bij de verrassende landing ver achter de Duitse achterhoede. De hoofdmacht van het 8e leger blijft zich een weg banen verder langs de kust. (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 4.10).

VEROVERINGEN IN ITALIË.

De radio van Caïro zeide, dat het 5e leger Vallatta veroverd heeft en Grottaminarda bereikt heeft op 15 kilometer ten Zuid-Oosten van Benevento.

Vallatta ligt op 42 kilometer ten Zuid-Oosten van Benevento en op 16 kilometer ten Oosten van Frigento, dat tevoren door de strijdkrachten van Generaal Mark Clark genomen werd. Afrika, (AP), 3.10).

DUITSERS VALLEN EILAND COO AAN.

Lynn Heinzerling seint uit Caïro:

De Duitsers hebben over zee en door de lucht een aanval geopend op de nieuwe Geallieerde stellingen op het eiland Coo in de Aegeïsche Zee, ter verdediging van Europa. Een korte Britse bekendmaking zeide, dat „de nodige tegenmaatregelen zijn getroffen".

Coo is op één na het grootste eiland van de Dodecanesen. Er zijn weinig berichten beschikbaar over de gevechten, doch in Caïro gelooft men, dat de aanval niet op grote schaal gedaan werd. Het schitterende vliegveld van Coo werd op 22 September genomen door Britse valschermtroepen samen met Leros in de Dodecanesengroep en het Griekse eiland Samos ten Noorden ervan.

De aanval van Zondagmorgen was het eerste teken, dat Duitsland op ernstige wijze de Geallieerde voortgang over de eilanden in de Aegeïsche Zee zal bestrijden, hoewel de nazies herhaaldelijk luchtaanvallen op Coo hebben gedaan sedert de Geallieerde bezetting ervan.

Een bericht uit Ankara zeide, dat de Geallieerde penetratie in de Aegeïsche Zee waarschijnlijk veel dieper is dan werd bekendgemaakt. Volgens passagiers van stoomschepen, die in Turkije aankomen is ook het Griekse eiland Khios (Chios) midden tussen de Dodecanesen en de Dardanellen, door de Geallieerden bezet.

De passagiers zeiden ook kanonvuur te hebben gehoord uit de richting van Mytilene (Lesbos), een Grieks eiland op 80 kilometer ten Zuiden van de Dardanellen.

Tevoren hadden vluchtelingen van het eiland Castellrosso in de Dodecanesen-groep gezegd, daat dit ook door Geallieerden bezet is. Hiervan is evenwel geen bevestiging.

De zeestrijdkrachten, welke de Duitsers in de Aegeïsche Zee bijeen hebben kunnen garen, zijn zeker niet groot omdat het voornamelijk de schepen zijn, welke de nazies van de Hellenen of Italianen hebben kunnen nemen. Af en toe werd gemeld, dat zich Geallieerde vlootstrijdkrachten tussen de eilanden van de Aegeïsche Zee begaven, doch deze krijgsverrichtingen zullen wel niet van omvangrijke aard geweest zijn, gezien de Duitse positie op het eiland Creta.

De Geallieerde luchtactiviteit boven de Aegeïsche Zee is de laatste maanden echter enorm toegenomen. De omvang der Britse troepenmachten, welke de eilanden bezetten, is niet bekend, doch men gelooft, dat zij zich er hecht genesteld hebben en gereed zijn om het hoofd te bieden aan krachtige vijandelijke aanvallen. (Caïro, (AP) 3.10).

AANVALLEN VAN DE NACHT.

Als volgt luidt een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart: „In de afgelopen nacht hebben vliegtuigen van het Bommenwerperscommando een zeer hevige aanval gedaan op de wapen- en machinebouwkundige fabrieken te Kassel in het Westelijk deel van Midden-Duitsland. Het weer was goed en de aanvankelijke berichten geven te kennen, dat grote schade werd aangericht aan dit belangrijke industrie-centrum. Mosquito's bombardeerden doelen in het Rijnland. Er werden mijnen gelegd in vijandelijke wateren.

Gisteravond laat vernielden Mosquito's van de Koninklijke Australische luchtmacht een JU88 en beschadigden zij 3 vijandelijke patrouilleboten in de buurt van Bordeaux. 24 Onzer bommenwerpers worden vermist" (Londen, (AP) 4.10).

AANVAL OP EMDEN.

Officieel wordt medegedeeld, dat in de namiddag van Zaterdag de havenwerken te Emden in Duitsland hebben gebombardeerd. (Londen, (AP) 2.10).

AANVAL OP MUNCHEN.

Als volgt luidt een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart: In de afgelopen nacht (Zaterdag op Zondag) hebben vliegtuigen van het Bommenwerperscommando een hevige aanval op München gedaan. De eerste rapporten geven te kennen, dat het bombardement goed geconcentreerd was. Er werden mijnen gelegd in de vijandelijke wateren en ook werden doelen in het Rijnland gebombardeerd. 9 Onzer vliegtuigen worden vermist". (Londen, (AP) 3.10).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 3 October rukten onze troepen in de richting van Gomel in sommige sectoren 5 tot 10 kilometer vooruit. Zij veroverden meer dan 20 plaatsen, waaronder 8 grote.

In de richting van Mogilev vorderden onze troepen in sommige sectoren van 5 tot 10 kilometer en veroverden zij 50 laatsen, waaronder 11 grote.

Aan de overige sectoren van het front vonden actieve verkenningen en artillerie-duels plaats.

Op 2 October ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 155 vijandelijke tanks. 42 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten en door het afweervuur" (Moskou, (AP) 3.10).

MIHAILOVITSJ GEREED.

Een Zwitsers bericht zeide, dat volgens verklaring van Generaal Draja Mihailovitsj, den Joegoslavischen guerilla-leider, zijn leger „gereed is en wacht op het beloofde sein der Geallieerden" teneinde de Duitse bezettingstroepen aan te vallen. (Stockholm, (AP) 2.10).

DUITSE DUIKBOOT TOT ZINKEN GEBRACHT.

De Britse Admiraliteit maakte in een communiqué bekend, dat Geallieerde torpedojagers een vijandelijke duikboot nabij Pantelleria in de grond hebben geboord. Een Britse torpedojager ramde de duikboot, nadat zij door diepzeebommen gedwongen werd aan de oppervlakte te komen. (Londen, (AP) 2.10).

Het nieuws van vandaag.

De Geallieerde luchtmacht doet weer krachtige aanvallen op Duitse doelen nadat het ongunstige herfstweer boven Europa ietwat opklaarde. In de namiddag van Zaterdag werd Emden bezocht door Vliegende Forten. In de nacht van Zaterdag bombardeerden de Engelsen München en het Rijnland. In de loop van Zondag werden verschillende doelen in West-Europa aangevallen, waaronder de vliegvelden te Woensdrecht, Haamstede en Schiphol in Nederland. In de afgelopen nacht toog de Raf in groten getale naar Duitsland om het industriecentrum Kassel te bezoeken. De aanval was zeer hevig en de Britten offerden 28 bommenwerpers. Mosquito's voerden ook lichtere aanvallen uit op Hannover en andere doelen in het Rijnland. Tenslotte deden Vliegende Forten hedenmorgen een aanval op Frankfort aan de Rijn.

Om het Duitse volk wat op te monteren, verkondigde Dr. Goebbels gisteren in het Sport Paleis van Berlijn ter gelegenheid van het Duitse oogstfeest, dat de Vliegende Forten spoedig in vliegende doodskisten veranderd zullen worden. Ook beweerde hij, dat de Engels-Noordamerikaanse pogingen om de Duitse wapen-industrie te vernielen, gefaald zijn. Goebbels vergat evenwel niet te dreigen, dat de nazies niet zullen schromen dengenen de kop af te hakken, die „persoonlijke gemakken stellen boven de eer van het Duitse volk".

Als de Duitsers zien naar de toestand in Italië en aan het Russische front, moeten zij echter wel twijfelen aan de waarheid van Herr Goebbels' beweringen.

De Britten hebben een nieuwe landing gedaan aan de Oostkust van Italië en Termoli — ten Noorden van de „spoor — genomen. In de sector van Napels dringt het 5e leger verder vooruit in de richting van Rome en naar het binnenland. De steden Benevento en Frigento werden genomen, alsook Vallatta, Grottaminarda, Motta en Montimiletto.

Een Zwitsers bericht van Duitse oorsprong deelt mede, dat de Italiaanse Koning, Kroonprins Umberto en Badoglio in Napels zijn aangekomen, waar zij hun intrek namen in het Paleis van den Kroonprins. Tevoren hield Vittorio Emmanuele een radio-rede in Bari om zijn volk tot groter verzet tegen de Duitsers aan te sporen.

De Duitsers hebben Taman in de Kuban ontruimd, waardoor de zuivering van dit gebied door de Russische legers vrijwel voltooid is. Aan het Centrale front werden door het Rode leger nog enkele plaatsen genomen. De Duitse Dnjepr-linie schijnt voorlopig echter de Russische opmars gestuit te hebben.

De afgelopen Week.

Met uitbundige vreugde verwelkomden Napels' millioen inwoners Vrijdag de Geallieerde bevrijders, die de Duitsers in Noordelijke richting hadden teruggedreven in de richting van Rome... Het Noordamerikaanse 5e leger had zich hecht genesteld op Italiaans grondgebied en was zodanig versterkt, dat het nu de opmars kon voortzetten naar de Italiaanse hoofdstad om — gelijk President Roosevelt op een persconferentie zeide — „het Vaticaan en den Paus te bevrijden".

Alzo is ruim één-derde van het Italiaanse vasteland reeds in Geallieerde handen en de meest critieke periode van de invasie voorbij.

De Geallieerden kunnen thans met vertrouwen vooruit zien naar de volledige bevrijding van Italië, al zal de strijd waarschijnlijk nog hard en bloedig zijn met grote offers voor de aanvallende legers.

Maar reeds is daar de vraag: Hoe zal Italië nu behandeld worden — als bondgenoot of verslagene? Zullen de Geallieerden het bewind over het land geheel in handen geven van Geallieerde officieren of der Badoglio-regering medezeggenschap gunnen?

Om deze vraag naar best vermogen te kunnen beantwoorden, moet in de eerste plaats beschouwd worden de houding, die President Roosevelt en Premier Churchill, de twee die er het meest over te zeggen hebben, ten aanzien hiervan innemen.

President Roosevelt nu heeft in zijn boodschap van 17 September aan het Noordamerikaanse Congres gezegd, dat men geen spoor van het fascisme zal laten voortbestaan; en wij mogen wel aannemen, dat Churchill het hierin geheel met hem eens is.

De Badoglio-regering is zeker niet fascistisch, dat hebben de handelingen van den ouden Maarschalk wel voldoende bewegen. Wel heeft hij de krijgstocht tegen Abessinië geleid en mocht hij bij de Geallieerden niet aanvaardbaar blijken, dan zal dit wel de grote factor zijn, die dit belet.

Met een Darlan valt hij echter niet te vergelijken. Sedert Mussolini samen met zijn Duitse vrienden ten strijde trok, nam de Maarschalk een gereserveerde houding aan. De laatste jaren trad hij nooit op de voorgrond behalve dat geruchten over hem de ronde deden, volgens welke hij met den Koning zou samenheulen tegen den Duce.

En zelf heeft Badoglio tijdens de wapenstilstandsonderhandelingen bij een heimelijk bezoek aan Rome van den Noordamerikaansen Brigadier-Generaal Maxwell Taylor, met tranen in de oog hem de hand reikende, tot dezen gezegd: „Ik zweer op mijn eer en mijn 55 jaren als soldaat, dat ik de Geallieerde zaak voorsta".

Generaal Dwight David Eisenhower heeft in de afgelopen week te Malta geconfereerd met Maarschalk Pietro Badoglio over de samenwerking in de strijd tegen de Duitsers. Hieruit zou moeten worden opgemaakt, dat de Geallieerden inderdaad de Badoglio-regering erkennen als vertegenwoordigster van het Italiaanse volk en dat zij haar zeggenschap zullen geven over burgelijke aangelegenheden in Italië, althans van haar advies gebruik zullen maken.

Een grote actieve steun zullen de Italiaanse strijdkrachten niet kunnen bieden aan de Geallieerden in hun strijd tegen de Duitsers. Van overwegend belang is de overgave van de Italiaanse vloot geweest, waardoor een groot deel van de Geallieerde vloot in de Middellandse Zee wordt vrijgemaakt voor de strijd tegen Japan, dat onder Lord Louis de Mountbatten in Zuid-Oost Azië een offensief ondernomen kan worden, dat zicht niet noodzakelijkerwijs behoeft te bepalen tot Birma.

Een aanval op Sumatra of Malakka is nu ook tot de mogelijkheden gaan behoren en zal ongetwijfeld de aandacht hebben van het Geallieerde Hoofdcommando. Op Ceylon bevinden zich grote troepenmachten, welke geoefend zijn in woudgevechten en waarvan vele reeds ervaring opdeden bij de strijd tegen de Italianen in Oost-Afrika.

Om echter naar de strijd in het Middellandse Zeegebied terug te keren, zij gewezen op Roosevelts verklaring van kort geleden, dat „landingen in Italië niet de enige waren, waartoe te Québec werd beslist".

Het aangewezen doel voor nieuwe landingen is daarom de Balkan. De tekenen, dat een inval van deze grote Zuideuropese brok niet ver meer is, zijn talrijk.

Bereids heeft de Joegoslavische Regering zich van Londen naar Caïro verplaatst om zo spoedig mogelijk weer het bewind in eigen land ter hand te kunnen nemen.

Voorts zitten reeds Geallieerde strijdkrachten op de eilanden Coo, Leros en Samos in de Aegeïsche Zee, waardoor de Geallieerde luchtmacht in de gelegenheid is gesteld geheel Hellas en ook Bulgarije te bestrijken.

Dan maken Noordamerikaanse Vliegende Forten verre tochten naar Roemenië met hoegenaamd geen enkel ander doel om er pamfletten te werpen en saboteurs per valscherm omlaag te laten.

Wat echter van biezonder belang is, dat is de strijd, die de guerrillero's in Joegoslavië leveren. Hoewel deze ongeregelde strijdkrachten verdeeld zijn onder leiding van Mihailovitsj en Tito, doen zij de nazies grote afbreuk en weten zij zelfs grote havens aan de Adriatische Zee te veroveren.

De nazies moeten wel de bedreiging onderkennen voor de Balkan en hun nieuwe Opperbevelhebber in de Balkan, Veldmaarschalk Maximilian Baron von Weichs, heeft ogenblikkelijk troepen gedirigeerd naar Albanië, de eilanden Corfu en Cephalonia, en ook naar Dalmatië. Berlijn spreekt van grote troepencontingenten, die in de havens Brindisi en Taranto aankomen en de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat deze troepencontingenten geen andere zijn dan de Britse 9e en 10e legers uit het Midden-Oosten. Reeds geruime tijd geleden werd uit Ankara gemeld, dat zij uit hun bases in Syrië en Palestina vertrokken en tot het Berlijnse bericht kwam werd nergens hun aankomst gemeld.

Met spanning zien wij daarom uit naar Geallieerde landingen op de Balkankusten aan de Adriatische Zee om in samenwerking met de oprukkende Russen uit het Oosten als een grote nijptang de nazie-troepen van Baron von Weichs stuk te kraken.

Sedert de Italiaanse wapenstilstand is de positie van de as in de Balkan enorm verzwakt. Een 30-tal Italiaanse divisies ontviel er aan de verdediging en mocht onverhoopt een deel hiervan onder invloed van Mussolini's nieuwe republikeinse regering aan Duitse zijde blijven vechten, zo wordt hun gewicht toch weer gebalanceerd door de Italianen die zich aan de zijde der Joegoslavische patriotten schaarden.

Het wil lijken, dat de Duitse strategie een hechte greep vereist op de „ijzeren ring" van buitenliggende Balkandefensies. Hun aanval op het eiland Coo wijst nog speciaal hierop.

Maar op het binnenland hebben zij reeds de greep verloren, niettegenstaande de steun, die de Quislingmannen der verschillende Balkan-landen kans zien te verstrekken.

Het strategische beeld in het krijgsgebied van de Middellandse Zee is gedurende de laatste weken snel veranderd en zal nog meer blijven veranderen. Duidelijk is dat Duitsland steeds hechter wordt ingesloten en het steeds benauwder begint te krijgen nu het zich al zijn „levensruimte" ontnomen ziet.

Nogmaals de Staatkundige macht van den Paus.

Het vraagstuk omtrent het herstel van een Nederlands gezantschap bij de H. Stoel, waarover schrijver dezes verleden jaar (18 November 1942) in dit blad iets gezegd heeft, is enige maanden geleden wederom het onderwerp geweest van een discussie („Dagblad Amigoe di Curaçao" van 30 Juni en 3 Juli 1943) in een tweetal artikelen, die eerst thans in mijn bezit gekomen zijn. Het eerste was geschreven door Prof. Veraart (30 Juni 1943), het andere (3 Juli 1943) door een anoniemen schrijver, dien de redactie met „men" aandient en dien ik daarom gemakshalve M. zal noemen. De letter M. is ook daarom wel geschikt, omdat zij man of meer het midden van het alphabet inneemt en derhalve ongeveer even ver afstaat van de letters A en Z of, als men wil, van K en P.

Het bovenvermelde vraagstuk is in deze discussie teruggebracht tot de fundamentele vraag: Heeft de Paus staatkundige macht?

Het lange artikel van V. betoogt of tracht althans te betogen, dat de Paus de grootste staatkundige macht ter wereld is; het korte, klaarder en gematigder artikel van M. is het daar niet mee eens en vindt de politieke macht van den Paus vrijwel gelijk aan nul.

In de uiteenzetting van zijn thesis distingeert M. beter dan V., maar toch nog niet voldoende.

In het algemeen is zijn betoog juist, maar door gebrek aan scherpe onderscheiding en aan de juiste terminologie zou het misverstand kunnen wekken.

De meningen van de twee opponenten deden me denken aan de twee extreme theorieën, die in de loop der geschiedenis omtrent het wegen van 's Pausen macht over tijdelijke dingen naar voren gebracht zijn; — ik zeg, hun stellingen doen me eraan denken; ik beweer niet, dat ze er eensluidend mee zijn. In de middeleeuwen hebben sommige geleerden als hun mening uitgesproken, dat den Paus volledige opperste macht toekomt ook over alle tijdelijke zaken, de staatkundige inbegrepen. Anderen daarentegen, en met name een tweetal Amerikaanse praelaten van de vorige eeuw, betoogden, dat de Paus in burgerlijke aangelegenheden helemaal niets te vertellen had. Beide extreme partijen hebben het mis: de waarheid ligt, zoals gewoonlijk, in het midden.

Wat is staatkundige macht? — dat is natuurlijk de kern van het probleem. Staatkundige of politieke macht is een macht die het lot van de „polis", het gemenebest, tot voorwerp van haar handelingen heeft. Het is dus niet alleen de macht, geoefend door de staat als oorzaak, maar ook een macht, geoefend door wie ook, die het welzijn van de staat als zodanig tot gevolg heeft. Elke macht, die het lot van een staat, als staat, regelt of daar invloed op oefent, hetzij in binnenlands of in buitenlands opzicht, is tenslotte een politieke macht. Of die macht inderdaad effectief is, is afhankelijk van de vraag, over hoeveel werkelijke macht iemand beschikt. De katholieke partij bv. had vroeger in ons vaderland grote staatkundige macht, terwijl het „onehorse" partijtje van den Eerwaarden Heer Kersten gespeend was van alle invloed op het staatsbestel, behalve één enkel ogenblik op de avond van 11 November 1925, toen de man plotseling bij machte was zelfs der buitenlandse politiek van Nederland een zeer bepaalde draai te geven. Hoe die malle manoeuvre uitgevoerd werd, doet hier niet terzake: het blijft des mans glorie en Nederlands schande, dat Zijn Eerwaarde op dat moment een streek met staatkundige gevolgen kon uithalen.

Het spreekt vanzelf, dat staatkundige macht geen geestelijke, maar een tijdelijke macht is. Derhalve kan de vraag, of de Paus staatkundige macht bezit, iets ruimer gesteld worden, en wel in dezer voege: beschikt de Paus over tijdelijke macht? Het antwoord of deze vraag moet gegeven worden in de vorm van een onderscheiding, waarvan het eerste lid een sub-distinctie omvat. Het antwoord luidt: als **hoofd der kerk**, neen en ja; als **tijdelijk souverein, ja.**

Als hoofd van de geestelijke instelling, die de Kerk heet, heeft de Paus directe geestelijke macht over de leden van dat genootschap; over tijdelijke macht beschikt hij niet direct, maar wel indirect. En bij aldien deze tijdelijke macht ook staatkundige gevolgen kan hebben, moet men den Paus als hoofd der Kerk indirecte staatkundige macht toekennen. Als wereldlijk souverein bezit hij directe staatkundige macht.

Dit is in een „nutshell" het hele antwoord, maar dat vergt natuurlijk enige nadere verklaring. Het antwoord, aldus geformuleerd is sinds eeuwen de algemene leer der Kerk. In de middeleeuwen, vooral in de 14e en 15e eeuw, zijn enige theologen en canonisten nog verder gegaan door den Paus directe macht over alle tijdelijke zaken toe te schrijven en hem aldus letterlijk „koning der koningen" te maken. Zeer interessant dienaangaande is het artikel van A. Baudrillart: „Des idées qui on se faisait au quatorzième siècle sur le droit d'intervention du Souverain Pontife en matière politique" (Rev. d' histoire et de littérature religieuse, Vol. 3, 1898). De grote meerderheid echter van de theologen en de Pausen zelf zijn heel wat gematigder en geven den Paus — als **hoofd der Kerk** wel te verstaan —indirecte macht **in temporalibus** en dus ook in politieke zaken. Het is de leer van St. Bernardus, St. Thomas Aquinas, St. Bellarminus, Cajetanus, Suarez, Vittoria enz.: ze werd in documenten vastgelegd en ook in de practijk gebracht door Innocentius III, Innocentius IV, Bonifacius VIII en vele andere Pausen; Leo XIII heeft ze uiteengezet in de encyclieken „Sapientiae Christianae" en „Immortale Dei", en de laatste bevestiging ervan vinden we in de encycliek van Pius XI „Quas Primas" (1925).

Deze leer is de theorie van de twee zwaarden, die de Paus, als Paus, rechtens hanteert: het geestelijke en tijdelijke zwaard. Wij herhalen dat deze leer van het tijdelijke zwaard niets te maken heeft met de tijdelijke macht van den Paus als wereldlijk vorst.

Directe leerstellingen en disciplinaire macht oefent de Kerk, in de persoon van Sint Pieter en zijn opvolgers, enkel in geestelijke dingen d.w.z. in zaken van geloof en zeden. Dat is het primaire voorwerp van 's Pausen macht. Hij heeft het recht om uit te maken, wat de gelovigen aan God en wat ze aan Caesar verschuldigd zijn. Maar daar volgt dan van zelf uit, dat hij ook het recht heeft tussen beide te komen, wanneer Caesar zijn boekjes te buiten gaat en aldus oefent hij macht op het wereldlijke bestuur. We zeiden: als Caesar het rechte spoor verlaat. Inderdaad de tussenkomst van den Paus in tijdelijke en politieke zaken is altijd te danken aan het feit, dat de wereldlijke macht iets verkeerds doet of dreigt te doen: om zijn tussenkomst in tijdelijke dingen te rechtvaardigen, is de „ratio peccati" nodig, d.w.z. iets verkeerds van de zijde van de tijdelijke macht.

In dergelijke aangelegenheden heeft de Paus rechtens de macht aan de wereldlijke overheid bevelen te geven. Het is dus een macht, die den Paus toekomt krachtens zijn geestelijke macht; het is die geestelijke macht zelf, maar geoefend op tijdelijke zaken vanwege de geestelijke waarden die er mede verbonden zijn. Uit dien hoofde wordt ze de indirecte tijdelijke macht der Pausen genoemd.

In die zin heeft de Kerk, zoals Jacques Maritain in zijn uitstekend boekje „Primauté du spirituel" over het merkt, „het authoriteitsrecht over het politieke en het tijdelijke, niet vanwege de politiek zelf, maar vanwege het geestelijk beginsel dat ermede gemoeid is".

Het tijdelijke zwaard is hetzelfde als het geestelijke zwaard maar getrokken naar aanleiding van staatkundige opvattingen die scheef gaan.

De Pausen hebben in het algemeen niet geaarzeld om hun indirecte tijdelijke macht te oefenen, ook wanneer die oefening verregaande staatkundige gevolgen had. Ik wil hier niet spreken over Gregorius VII, die keizer Hendrik IV afzette — een ongetwijfeld staatkundige daad, die dezen heiligen Paus voor lange tijd buiten het Franse brevier hield. Ik wil mij bepalen tot enkele voorbeelden uit de latere tijd. De syllabus van Pius IX was gedeeltelijk zeer zeker bedoeld als een staatkundig document: de Heer M. geeft dat toe door te zeggen, dat het „de katholieke en liberale **politiek** uiteendreef".

Het „non expedit", waaraan Pius IX en Leo XIII verklaarden, het op het politieke leven in Italië jaren lang zeer sterke invloed geoefend. Pius X verklaarde in se scheidingswetten nul en van gener waarde en ontnam daarmee alle rechtsgeldigheid, aan die wetten — een act, die volgens Ines de la Brière niet alleen voortkwam uit de directe macht over het geestelijke, maar ook een uiting was van de indirecte macht over het tijdelijke. En de veroordeling van de Action Française had zonder twijfel een politieke strekking van grote betekenis in het Franse staatshuishouden. De laatste voorbeelden zijn daarom veelzeggend, omdat ze genomen zijn uit een tijd, waarin de Pausen geen tijdelijke souvereiniteit over enig grondgebied bezaten.

Tot dusver hebben we betoogd, dat de Pausen, als **hoofd der Kerk**, indirecte tijdelijke en ook staatkundige macht voor zich opeisen, omdat zij dat krachtens hun ambt moeten doen, en deze macht ook metterdaad oefenen.

Een geheel andere vraag is, hoever deze oefening effect sorteert. Macht in feitelijke zin is een betrekkelijk begrip: iemand moge rechtens volledige macht bezitten, in feite wordt zijn macht bepaald door de weerstand van die — of datgene waarop hij macht wil oefenen. Bestaat die weerstand niet, dan heeft hij ook **de facto** volledige macht; bestaat hij wel, dan is zijn macht feitelijk omgekeerd evenredig aan die weerstand. Ofschoon hij maar een paar kei-stenen in zijn zak had, was David machtiger dan Goliath.

Duitsland was machtig enkel zolang als Engeland ontwapend was, en het is nog steeds onmachtig om het hardnekkig verzet der Nederlanders te breken. Men ziet, ik spreek hier over physieke macht. Deze kan men eenvoudig opdringen, als men maar een voldoende dikke stok in zijn hand heeft of althans achter de deur heeft staan.

Nu is het duidelijk, dat de Paus — als **hoofd der Kerk** — bij de oefening van zijn indirecte tijdelijke macht niet over physieke middelen beschikt: hij gebruikt daarbij geen legers of kanonnen en legt geen lijf — of kerkerstraffen op. Zijn macht is zuiver moreel, d. w.z. ze wordt geoefend door bevel, raad, aanmaning, berisping, overreding en bedreiging. En de stok die hij achter de deur van het Vaticaan in gereedheid houdt is alleen van geestelijke aard; niettemin, wanneer hij die stok in een hoenderhok slingert, dan is het wel eens voorgekomen dat de kippen den haan zijn congé gaven.

Het spreekt echter van zelf, dat zulk een morele macht dan alleen effectief is als de onderhorigen ze aanvaarden, met andere woorden als de mensen aan het bevel of aan de raad gehoorzamen. Soms doen ze dat wel, en soms niet. Men kan bv. niet zeggen, dat de Duitse Katholieken — die trouwens de hele geschiedenis door een tikje weerbarstig tegenover het Vaticaan gestaan hebben — zo erg oplettend naar „Mit brennender Sorge" geluisterd hebben. Hadden ze dat wel gedaan, dan was allicht de binnenlandse, en misschien zelfs de buitenlandse politiek van Duitsland een beetje anders gelopen. Van de andere kant wordt beweerd, dat Roosevelt de pauselijke sociale encyclieken herhaaldelijk voor zijn binnenlandse politiek raadpleegt.

De beantwoording van de vraag, of 's Pausen indirecte macht werkelijk is, is dus afhankelijk van de quaestie, of de mensen naar hem luisteren. Dat de Katholieken, ook in tijdelijke, burgerlijke en staatkundige zaken, naar hem luisteren **moeten**, wanneer hij een strict bevel geeft, wordt helaas nog al eens vergeten. Pius X heeft deze dwaze leer nog eens dik onderstreept, toen hij in de encycliek „Pascendi", de volgende stelling als modernistisch veroordeelde.

„Omdat een katholiek terzelfdertijd een burger is, heeft hij het recht en de plicht om het welzijn van het algemeen na te streven op elke wijze die hem het beste toeschijnt, met terzijdestelling van het gezag der Kerk en zonder acht te slaan op haar raad, wensen en eisen, ja zelfs met trotsering van haar straffen. Het voorschrijven van een gedragslijn aan een burger, onder welk voorwendsel ook, is een misbruik van de kerkelijke macht en het is iemands plicht zich daartegen met alle kracht te **verzetten**".

De veroordeling van deze dwaling is derhalve tevens een veroordeling van de theorie van een paar Amerikaanse praelaten.

Mgr. Ireland en Cardinaal Gibbons, die schenen te houden — althans volgens de klank van hun **woorden** — dat een katholiek in zuiver burgerlijke aangelegenheden volkomen vrij was. Hiermee is geenszins bedoeld deze praelaten van modernisme te betichten.

In die gevallen, waarin de Paus enkel een raad geeft, is een katholiek natuurlijk niet tot stricte gehoorzaamheid gebonden. Zo wees bv. in 1887 de Duitse Centrum partij de wens van den Paus af, om vóór Bismarcks militaire wet te stemmen.

Het zal den lezer niet ontgaan zijn, dat ik de woorden **„de Paus als hoofd der Kerk"** herhaaldelijk onderstreept heb. Toen het hoofd der Kerk nog in

(Wordt vervolgd op pag. 4).

Publieke Veiling

Op Dinsdag den 5den dezer, des morgens om 10 uur, zullen op de Kleine Werf alhier ten overstaan van notaris E.S. LANSBERG in het openbaar worden verkocht 1100 zakken katoenzaadmeel en sesammeel, geschikt voor veevoer, aangebracht door het zeilschip **„CASTILLO RADA"**, opgeslagen op den steiger van gemelde werf.

Curaçao, den 2den October 1943.

VERLOOFD

PANSY T. RILEY

EN

CARLOS F. RUSMAN

CURACAO, WILLEMSTAD, 3—10—'43

NEDERLAND.

2 NEDERLANDERS TERECHTGESTELD.

Weer zijn twee Nederlanders door de Duitsers terechtgesteld: **Jacob Boekman** uit Den Haag en **Adrianus Was** uit Voorburg.

ITALIE'S VAL WERD GEVIERD.

„Volk en Vaderland" zelf vertelt, dat de „Oranje Bolsjewisten [zoals N.S.B.-ers alle anderen noemen] de val van Italië op luidruchtige wijze vierden. De mensen dansten en zongen op straat allerlei „verboden" Vaderlandse liederen. Kortom het was overal een drukte en een vreugde van belang en Vova klaagt bitter, dat de politie niet tussenbeiden kwam.

POMELA GEBOMBARDEERD.

Vannacht hebben Geallieerde vliegers de stad Pomela op Celebes gebombardeerd. Twee olie-schepen en een tanker van 8500 ton werden tot zinken gebracht en grote branden ontstonden.

DREIGING VAN SEYSS INQUART

In een rede te Groningen uitgesproken, heeft Doctor Arthur Seyss Inquart gedreigd, dat alle N.S.B.-ers gewapend zullen worden wanneer de aanslagen op N.S.B.-ers niet ophouden en dat nog meer voedsel uit Nederland naar Duitsland zal worden gebracht wanneer er geen eind komt aan de aanvallen op distributiebureaux.

GERTRUDA VAN LIER GEVANGEN GENOMEN.

Het 22-jarige meisje Gertruda van Lier is in hechtenis gesteld wegens het doodschieten van den N.S.B.-er, Politie-Kolonel te Utrecht Kerlen.

ENGELANDS KATHOLIEKEN BIDDEN VOOR NEDERLAND.

De Hoogmis gisteren in de Westminster Cathedraal te Londen werd opgedragen voor Nederland door Pater Monchen. Namens Hare Majesteit de Koningin was aanwezig Baron De Vos van Steenwijk; namens Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard Generaal-Majoor Phaff. Voorts waren aanwezig de Ministers Eelco N. van Kleffens en Jan van Angeren en tal van vertegenwoordigers van vreemde mogendheden.

VLIEGVELDEN AANGEVALLEN.

Geallieerde vliegers hebben gisteren de vliegvelden van Woensdrecht, Haamstede, Amsterdam (Schiphol) en Vlissingen aangevallen. Eveneens werden vele tonnen bommen op Ambon geworpen en werd het Radio-station van Manokwari (Nederlands Nieuw Guinea) gebombardeerd.

INGEZONDEN

EEN KLEINE WIJZIGING.

In „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 24 September 1943 komt onder het Overzicht der Vergadering van de Staten van Curaçao de volgende mededeling voor:

„Dit ontwerp (het ontwerp-landsverordening tot wijziging en aanvulling van de „Rechtsbijstandverordening") werd na een kleine wijziging, aangebracht op voorstel van Doctor Moïses F. da Costa Gomez, aangenomen".

Aan bedoeld ontwerp werd destijds in de pers zeer biezondere aandacht geschonken, zo bv. wijdt „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 27 Juli 1943 een gehele pagina aan de „Raad van Toezicht op de Practizijns, met diverse headlines, waaronder de volgende: „Het toezicht over advocaten behoeft als zodanig niets met de rechtspraak en de rechterlijke macht te maken te hebben".

In verband hiermede meen ik het als lid der rechterlijke macht te moeten betreuren, dat uw verslaggever het thans blijkbaar niet nodig heeft geoordeeld de inhoud van bovenbedoelde kleine, maar uiterst principiële wijziging onder de aandacht van uw lezers te brengen, welke lezers destijds toch zo uitvoerig omtrent de voorgeschiedenis van het ontwerp en de daarover in de Staten gevoerde debatten zijn ingelicht.

Tengevolge der aanneming van het amendement van bovengenoemd Jurist-Statenlid immers zal in de toekomst het toezicht over de practizijns in hoogste instantie worden geoefend door een College samengesteld uit den President van het Hof van Justitie, één lid van het Hof van Justitie en één practizijn.

Hiermede is dus eindelijk in de Nieuwe Rechtsbijstandverordening neergelegd het algemene, ook in Nederland geldende, in het oorspronkelijk ontwerp echter verwaarloosde, beginsel, dat bij het oefenen van tuchtrecht over advocaten — practizijns — het oordeel van de rechterlijke macht in laatste instantie de doorslag behoort te geven.

Mr. H. A. J. Gijsen,

Lid van het Hof van Justitie in Curaçao.

Curaçao.

MISSIEFEEST MORGEN.

Morgen wordt het feest gevierd van de H. Teresia, patrones van de missie in Curaçao.

ROZENKRANSZONDAG.

In alle kerken werd gisteren op biezondere wijze gebeden tot Onze Lieve Vrouw ter Victorie om te komen tot een spoedige vrede. Deze gebedsdag werd door Zijne Hoogwaardige Excellentie den Apostolisch Vicarius van Curaçao uitgeschreven in gemeenschap met de Bisschoppen van Nederland, Engeland en Wales.

Het hoogtepunt van deze gebedsdag lag in de pro-cathedrale kerk van St. Anna, waar de Hoogmis werd opgedragen met de speciale intentie om door de Voorspraak van Onze Lieve Vrouw ter Victorie Gods zegen af te smeken over allen, die strijden te land, ter zee of in de lucht, voor spoedige overwinning en bevrijding van Nederland en Indië.

Het Apostolaat ter Zee had op biezondere wijze voor deze H. Mis gezorgd. De standaard van het Apostolaat ter Zee stond dan ook in het Priesterkoor opgesteld.

Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P. had in het Priesterkoor plaats genomen, toen de Pastoor van de parochie Martinus van der Elsen O.P., geassisteerd door de Paters A. Volk O.P. en Michaël Möhlmann O.P. de H. Mis begonnen. Zijne Excellentie Gouverneur Doctor Petrus A. Kasteel woonde met Zijn adjudant de dienst bij.

Het zangkoor onder leiding van Frater Maria Fidelius zong op verdienstelijke wijze de Misgebeden. De Heer Jacobo Palm begeleidde op het orgel.

Na het H. Evangelie nam Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P. het woord om de gelovigen op te wekken om toch te bidden voor een spoedige overwinning en een rechtvaardige vrede.

De Apostolisch Vicarius begon met de geschiedenis van Mozes, die op een berg bad met uitgestrekte handen om van God de overwinning te verkrijgen, terwijl zijn volk in de vlakte tegen den vijand streed. Zoals eeuwen geleden Mozes bad, zo ook bidt nu de H. Vader, Paus Pius XII in het Vaticaan voor de zaak der vrijheid. Iedere dag opnieuw offert en lijdt Hij om de vrede te herstellen. Een vrede, die ditmaal moet zijn een vrede gebaseerd op rechtvaardigheid en naastenliefde. Voortdurend roept de H. Vader Zijn kinderen op om toch te bidden, want niet de kracht van wapenen alleen zal de overwinning brengen.

Dagelijks, zo vervolgde de Apostolisch Vicarius, lezen wij de namen van hen, die alles offerden en hun leven gaven. Hun zij eeuwige dank gebracht. Hen zullen wij ook eren en hun een gedenkteken oprichten. Maar daarnaast denken Wij aan de mannen en vrouwen, kinderen en zieken, die dagelijks bidden, lijden en offeren. Hun namen zijn onbekend bij de mensen, doch opgeschreven in het boek des levens. De mens immers is het grootst wanneer hij ligt neergeknield voor God, wanneer God en mens zich ontmoeten in het gebed.

Laten wij erkennen, dat de grondoorzaak van al deze ellende is, dat leiders en volk zich van God hebben afgewend.

Op deze dag willen wij ons verenigen met de kerken van Engeland en Nederland, die onder leiding van hun Bisschoppen heden tot God bidden. Laten wij ons met hen verenigen tot een groot leger, dat bidt: spaar Heer, spaar uw volk. Geef de overwinning aan de Geallieerden. Geef overwinning aan de strijders recht en vrijheid.

Laten wij onze gebeden stellen in de handen van Onze Lieve Vrouw ter Overwinning.

Geef ons de overwinning, o Heer, om de onrechtvaardigheid heden in de internationale verhoudingen te herstellen; om de corruptie in het openbare leven weg te werken; om het gebrek aan eerlijkheid en oprechtheid bij de individuen te verminderen en om onze zelfzucht te bedwingen.

Heer, geef ons de overwinning, om wille van Maria, de Koningin des Vredes. Geef, o Heer, in Haar Naam.

Na deze ontroerende toespraak werd de H. Dienst voortgezet. Toen het H. Misoffer was beëindigd, gingen velen der aanwezigen naar het Katholieke Zeemanshuis, waar men gedurende geruime tijd bijeenbleef. Zijne Excellentie de Gouverneur bevond zich onder de gasten van het huis.

SURINAAMSE PATERS VERTROKKEN.

Na een verblijf van twee en een halve week in ons Staatsdeel zijn de Provicarius van Suriname, Pater Stephanus M. Kuyers C.ss.R. en Pater Wilhelmus Alhbrinck C.ss.R. gisteren naar Suriname vertrokken. De Paters werden naar het vliegveld vergezeld door een Surinaamse Commissie van Uitgeleide, bestaande uit Mej. Bernadette Heidweiller, den Heer L. Zuiverloon en den Heer A. B. Lo. Op het vliegveld voegde Dr. Max Berkeveld zich bij hen.

De Apostolisch Vicarius, Monseigneur P. I. Verriet O. P., werd op het vliegveld vertegenwoordigd door Frater M. Canutus. Namens den Gouverneur was aanwezig Dr. Wybojan Goslinga met echtgenote. Voorts waren er nog de Fraters Odulfinus, Lucius en Jonathas alsook Dr. E. van der Kuyp.

Om 8.05 uur ging de gong en namen de vertrekkenden hartelijk afscheid van de aanwezigen. Bij het instappen in het vliegtuig wuifden de Paters nog eens met de witte helm en om 8.10 uur snorde de Troepiaal weg... naar Suriname.

DR. W. H. WINKEL †.

Een grote stoet volgde de lijkwagen waarmede het stoffelijk overschot van Dr. Willem H. Winkel Zaterdagmiddag gevoerd werd naar zijn laatste rustlaats in het Protestantse Kerkhof aan de Oranjestraat.

Hiermede zag Curaçao weer een van van zijn vooraanstaande mannen heengaan, wiens gemis in vele kringen zwaar gevoeld zal worden.

Na een kortstondige gevaarlijke ziekte overleed Dr. Winkel Vrijdagavond in de leeftijd van 58 jaar. Wij hadden nauwelijks van zijn ziekte vernomen of daar kwam het doodsbericht, dat zich snel door Willemstad verspreidde.

Als Voorzitter van de onderafdeling Curaçao van het Nederlandse Rode Kruis heeft Dr. Winkel zich vooral gedurende de laatste oorlogsjaren zeer verdienstelijk gemaakt voor onze gemeenschap. De Transport Colonne verwierf onder zijn beproefde leiding een grote vermaardheid en breidde zich belangrijk uit. De Bloedtransfusiedienst en de T.B.C.-bestrijding hebben ook zijn biezondere belangstelling gehad, gelijk trouwens de gehele medische verzorging van het Curaçaose volk. Dokter Winkel kende zijn mensen het geen hem als geneesheer goed lag.

Behalve in medische kringen genoot de overledene ook groot aanzien in andere kringen. Als Voorzitter van de Curaçaose Sportclub had hij een actief aandeel in de organisatie van verschillende sportontmoetingen.

Zijn familie en anderen wien zijn gemis het zwaarste zal treffen, bieden wij hier onze welgemeende condoléance aan. Dat hij ruste in vrede.

VERENIGINGSNIEUWS.

— K.S.C.: Uitslagen voetbalwedstrijden, gehouden op Zondag jl. op het Rif-terrein: Dosco — Staco 1—0; de wedstrijd werd gestaakt; Jong Suriname — The Western Star 2—1, waardoor Jong Suriname zich in de tweede ronde heeft geplaatst; De West — Vitesse (Vitesse niet opgekomen).

— Honkbal: De Club „Social Racing Club wenst zich aan te sluiten bij de honkbal-afdeling.

PRIJSOPDRIJVING VAN 233⅓%!

In een tijd, dat het gouvernement strijdt tegen prijsopdrijving en zelf nog niet eens het zegelrecht van 5 cts. verhogen kan, moet het toestaan, dat de plaatselijke banken hun boekingskosten verhogen met 233⅓%, of feitelijk met 400%, want de goudprijs was een dubbeltje. Intussen sukkelt een afstands postkantoor verder, doet niets, toont geen initiatief, wel traagheid passend bij de oude schuur waar het in gehuisvest is. In elke stad is het postkantoor juist het mooiste gebouw, toonbeeld van dienstbetoon. Hier niet, daarom kunnen de banken hun gang gaan met een ongehoorde prijsopdrijving.

HERMAN DE MAN OP CURAÇAO.

De Heer Herman de Man (pseudoniem van den bekenden schrijver van romans), is uit Londen, waar hij bij de Regerings-voorlichtingsdienst en bij Radio-Oranje werkzaam was, via New York hier, waar hij voor de radio-uitzendingen der Curom zal werken, aangekomen. De Heer De Man heeft gisteren zijn opwachting bij Zijne Excellentie den Gouverneur gemaakt en met Dezen een langdurig onderhoud gehad.

De eigenlijke naam van Herman de Man is Salomon Herman Hamburger. Hij werd geboren in Woerden in 1898. De Heer de Man is Jood, doch reeds sedert 1927 is hij rooms-katholiek. „Geboren uit Joodse ouders, een nuchtere burgervrouw en een onrustigen vader met een Werther-temperament, ging hij aan het zwerven; hij schreef boerenverhalen, werd journalist en begon meteen de sociale roeping van de kunst in te zien. Onder de ruwe schors voelde hij het diep-warme gemoed van het boerenvolk en wist het in forse trekken uit te beelden in het kader der wijde polderstreek van de Yssel", aldus het Lectuur-Repertorium van het A.S.K.B.

De Heer Hamburger heeft vrouw en 7 kinderen in bezet Nederland.

FILM

Hitlers Kinderen (Cinelandia) is in de eerste en voornaamste plaats een propaganda-film met het doel doen en denken der nazies aan de kaak te stellen. De scenario-schrijver koos als leidraad hiertoe het boek van Gregor Ziemer „Education for Death", terwijl Hollywood trachtte het Duitsland sedert 1933 weer te geven.

Wij geloven dat de film in zijn opzet anti-nazie propaganda — geslaagd is hoewel het ons wil voorkomen dat een en ander er een beetje dik opgelegd is.

Bonita Granville als Anna Müller, een Duitse met een Noordamerikaanse opvoeding, was aannemelijk gelijk haar geliefde Karel (Tim Holt), doch vele andere Gestapo-en-niet-Gestapotypes kunnen vooral met hun plat Noordamerikaanse uitspraak ons Hollywood niet doen vergeten.

Ongetwijfeld is het meest indrukwekkende deel van de film dat waarin de acteur H. B. Warner als de Duitse Bisschop optreedt. Op waardige wijze zet hij den Gestapo-majoor op zijn plaats en geeft hem op de koop toe een lesje in de geschiedenis met het verhaal van Attilla de Hun.

Spontaan applaudiseerde Cinelandia's bioscooppubliek bij de woorden van den Bisschop: „Attilla en zijn barbaarse werken verdwenen. De Kerk bleef en zal blijven. Dat is de wil van God".

Met treffende woorden veroordeelt de Bisschop de zogenaamde „Frauenklinik" van Berlijn waarin „politiek gevaarlijke" en andere vrouwen gesteriliseerd worden.

Al met al is „Hitlers Kinderen" een interessante film, die een bezoek wel waard is. Over de voorfilm „Dutch Tradition" waarbij van Curaçao en Suriname overigens minder gezien wordt dan de reclame doet veronderstellen, gaven wij reeds een verslag.

BUITENLAND.

GOEBBELS TOT DE NAZIES.

Dr. Paul Joseph Goebbels zeide tot een menigte, welke te Berlijn bijeenkwam voor het Oogstfeest, dat het Duitse volk geen honger zal lijden in het vijfde oorlogsjaar.

In een redevoering waarbij hij om beurten zijn toehoorders in het Sport Paleis geruststelde en bedreigde, zeide de Minister van Propaganda: „Hoewel de vijandelijke lucht-terreur gedurende de laatste weken soms afnam, moet dit aan het weer worden toegeschreven. Wij moeten in de toekomst op ernstige tegenslagen rekenen".

Goebbels pochte, dat de „Vliegende Forten op zekere dag vliegende doodkisten zullen worden" en beweerde, dat de Duitsers op slot van rekening de luchtoorlog zullen winnen. Hoe dat zal geschieden, vertelde Goebbels wijselijk niet.

Zijn bewering, dat de Duitse voedseltoestand voor het komende jaar bevredigend is, is ook in scherpe tegenstelling met het sobere rapport van den Staatssecretaris Backe, volgens welk de oogsten van dit jaar beneden de verwachting zijn.

Goebbels verkondigde, dat de Noordamerikaanse en Britse luchtaanvallen „volkomen gefaald" hebben in hun pogingen om de Duitse wapen-industrie te vernielen.

Over de strijd in Rusland zeide hij tot zijn toehoorders: „Onze vrijwerking aan het Oostfront spruit voort uit stoutmoedige en verstandige bespiegelingen. Het is waar dat wij territoriale voordelen opgeven, doch de verliezen aan oorlogspotentieel worden goedgemaakt door winsten van strategische aard."

Goebbels liet hierop volgen, dat niemand beter weet dan de Führer zelf, welke ontberingen geleden zijn in de ernstig gebombardeerde gebieden. „Als er onder ons echter een lafaard is, die persoonlijke gemakken stelt boven de eer van ons volk dan zijn wij vastbesloten zijn kop af te hakken".

De rede van Goebbels, welke door de radio werd uitgezonden, werd in Londen opgevangen. (Londen, (AP) 3.10).

DUITSERS EXECUTEREN 21 FRANSEN.

De Duitsers executeerden 21 Fransen op vage beschuldigingen welke variëerden van „guerrilla-handelingen" tot het vermoorden van een Duits soldaat en een douane-ambtenaar. Het Duitse overzeese nieuwsagentschap zeide, dat 7 „terroristen" te Besançon gedood werden na te zijn veroordeeld wegens het vermoorden van Duitsers en handelingen van sabotage. Radio-Vichy maakte bekend, dat 4 mannen in Parijs terechtgesteld werden wegens „guerrilla-handelingen" (Londen. (AP) 3.10).

DE STRIJD DER JOEGOSLAVEN.

Een communiqué, dat door de vrije Joegoslavische radio werd uitgezonden, deelde mede, dat Joegoslavische patriotten de stad Kolasin aan de rivier de Tara in Montenegro veroverd hebben. Kolasin ligt 120 kilometer het land in van Dubrovnik.

De Duitsers lieten meer dan 30 doden en 30 gewonden achter. Eenheden van het 1e Croatische corps bezetten het spoorwegstation Generalski-Stol aan de spoorlijn tussen Zagreb en Susak. In de provincie Lika worden alle omsingelde Duitse garnizoens op systematische wijze uitgeroeid. Een Duitse tankcolonne, welke naar Susak poogde door te breken, werd afgeslagen en gedeeltelijk vernield.

In de sector van Split heeft de strijd voortgang. Alle vijandelijke aanvallen zijn afgeslagen. De spoorlijn tussen Raket en Triëst is op verschillende plaatsen doorgesneden (oLnden, (AP) 4.10(.

FABRIEKEN VAN WIENER NEUSTADT ERNSTIG BESCHADIGD.

Officieel wordt bekend gmaakt, dat fotographische verkenningen hebben aangetoond, dat de fabriek voor Messchmitt vliegtuigen en de Henschel locomotieffabrieken te Wiener Neustadt in Oostenrijk hevig beschadigd werden dor de aanval, welke op 1 October door Liberators gedaan werd (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 3.10).

DE HEER EN MEVROUW
W. KIEL - DEN ROOYEN
GEVEN MET GROOTE BLIJDSCHAP KENNIS VAN DE GEBOORTE VAN HUN ZOON

Rudolf Gustaaf

St. Elizabeths Hospitaal
3 October 1943

ALLERLAATSTE NIEUWS

— Radio-Parijs deelde mede, dat om reden van moorden en daden van terreur 50 „terroristen" onlangs gearresteerd en op 2 October doodgeschoten werden.

— De Duitse radio beweerde, dat Duitse vlooteenheden in de vroege ochtend een ontmoeting hadden met Britse torpedojagers nabij de Sept eilanden in het Kanaal. Alle Duitse vaartuigen ontkwamen en men weet niet wat er met de Britten gebeurde.

— Volgens het DNB hebben Britse kustbatterijen in de nacht een Duits convooi in het Engelse Kanaal beschoten. Duitse kanonnen op de Franse kust beschoten Ramsgate, Dover en Folkestone.

— De Duitse radio zeide, dat volgens het Zwitserse nieuwsblad „Suisse" Koning Victor Emmanuel, Kroonprins Umberto en Maarschalk Badoglio in Napels zijn gearriveerd en hun intrek hebben genomen in het Koninklijk Paleis, dat enkele jaren de residentie van Umberto en gezin is geweest.

— Gemeld wordt, dat de Geallieerde luchtstrijdkrachten bij geconcentreerde aanvallen op de vijandelijke troepenmachten ten Noorden van Napels de belangrijke brug te Capua, waarover de Duitse colonnes zich terugtrokken, buiten gebruik hebben gesteld.

— Officieel wordt medegedeeld, dat Noordamerikaanse Vliegende Forten hedenmorgen doelen te Frankfort in Duitsland hebben aangevallen.

— De Australische Regering maakte bekend, dat 50.000 arbeiders van de wapenindustrie zullen worden vrijgemaakt voor landbouwwerk. Sommige wapenfabrieken zullen nu ook landbouwwerktuigen gaan fabriceren.

(Vervolg van pag. 2).

de Catacomben verbleef, bezat hij indirecte tijdelijke macht. De Paus is echter vele eeuwen lang ook **hoofd van een staat** geweest. Als zodanig beschikte hij over tijdelijke souvereiniteit en directe staatkundige macht. Deze tijdelijke macht als souverein is geheel verschillend van zijn indirecte tijdelijke macht als hoofd der Kerk, zoals de Heer M. terecht tegen Prof. Veraart opmerkt.

Het moge waar zijn, dat de tijdelijke souvereiniteit een uitvloeisel, en zelfs een noodzakelijk uitvloeisel is van 's Pausen geestelijke souvereiniteit, toch is de directe tijdelijke macht als souverein onderscheiden zowel van zijn geestelijke macht, als van zijn indirecte macht om tussenbeide te komen in de spheer van het tijdelijke.

Als tijdelijke souvereinen hanteerden de Pausen ook een paar stokken, maar van een geheel ander kaliber dan de bovenvermelde. Eén daarvan, en de allerdunste en allerzwakste, was vroeger het pauselijk leger. Daar hebben ze nooit veel voordeel of zelfs plezier van beleefd. De andere stok is van beter hout gemaakt: de pauselijke diplomatieke dienst — en die is nog volop in actie. Sommige Pausen gebruikten vroeger ook nog andere middeltjes om hun tijdelijke macht te versterken of te consolideren: de Farnese, Medici en Borghese Pausen gebruikten daarvoor hun familieleden, die ze aan vreemde vorsten en potentaatjes uithuwelijkten. Dat is tenslotte ook een vorm van diplomatie.

Als hoofd der Kerk heeft de Paus om zijn geestelijke en indirecte tijdelijke macht te oefenen **per se** geen diplomaten nodig. In de meeste gevallen zijn de Bisschoppen daarvoor voldoende. Maar als tijdelijke souverein volgt hij ook een tijdelijke politiek en in de uitvoering daarvan staat het corps diplomatique hem ten dienste. De Pausen van de laatste tijd laten zich bij hun tijdelijke politiek, God zij dank, gewoonlijk leiden door overwegingen van geestelijke aard, bv. het behoud van het geloof, de verspreiding ervan in missiegebieden, het herstel van de vrede enz., — maar als zodanig blijft het een politiek van tijdelijke aard, die, met alle respect ervoor, geen gehoorzaamheid vergt van naties of enkelingen.

Men zou nu kunnen vragen: Als de diplomatie een instrument van 's Pausen tijdelijke souvereiniteit is, waarom heeft hij dat instrument dan niet aan de kant gezet in de periode van 1870 — 1929, toen hij geen vierkante meter grondgebied het zijne kon noemen? Hij heeft toen zijn soldaten opgedoekt; waarom ook niet zijn diplomaten? Om de eenvoudige reden, dat er voor zijn leger geen plaats meer was, maar wel voor zijn corps diplomatique. Ook zónder grondgebied bleef de Paus tijdelijke souverein, — niet minder dan 9 encyclieken en andere documenten, van Pius IX tot Pius XI, hebben telkens en telkens weer dit feit betoond. En de meeste regeringen, behalve Nederland, zijn het in feite blijven erkennen. Souvereiniteit is een macht, die vrij en onafhankelijk is van elke andere wereldse macht. Nu begint de Opperpriester de opperste geestelijke macht, die alleen onderworpen is aan God, — met andere woorden: geestelijke souvereiniteit. Maar dan is het nodig, dat de persoon, die met de geestelijke souvereiniteit bekleed is, onafhankelijk zij van elke tijdelijke macht. Tot dusver kennen wij geen ander middel — en waarschijnlijk is er ook geen ander — als dat aan den Opperpriester tijdelijke souvereiniteit toegekend wordt.

De Paus moet dus, krachtens zijn geestelijke souvereiniteit, ook tijdelijke souvereiniteit bezitten. Of hij daarbij over een stuk grond beschikt of niet, doet niets ter zake: het miniatuurstaatje van de tegenwoordige Vaticaanstad is niets anders als een symbool, en in zekere zin een garantie, voor zijn onafhankelijkheid. Derhalve is de tijdelijke souverein op de Stoel van Petrus met of zonder grondgebied, volkomen gerechtigd zijn diplomatieke instrument te handhaven.

In de practijk kan het nu voorkomen, dat de Pausen hun politieke activiteit mitsgaders hun diplomatie in dienst stellen van hun indirecte tijdelijke macht, ofschoon de twee gebieden theoretisch gescheiden blijven. Als hoofd der Kerk kan de Paus zijn diplomatieke kanalen gebruiken om een wenk, een raad, een berisping te geven, of zelfs om een waarschuwing of een bedreiging te laten horen. Wanneer het echter tot een beslist bevel komt, gebruikt hij andere en voor iedereen zichtbare middelen, bv. een openbare encycliek. Een nuntius wordt dan ten hoogste gebruikt, om de boodschap officieel over te brengen.

De opzet van dit artikel was alleen de macht van den Paus nader te omlijnen, ook op politiek, staatkundig gebied zowel **de jure** als **de facto.** Mijn stelling — een stelling geschraagd door de traditionele leer der Kerk — was, dat men niet **zonder meer mag** beweren of negeren, dat de Paus over staatkundige macht beschikt, maar dat men onderscheiden moet tussen directe geestelijke, indirecte tijdelijke en directe tijdelijke macht.

Hoe nu de regeringen, die een gezantschap bij de H. Stoel onderhouden, die macht opvatten en waarom zij derhalve haar gezanten naar het Vaticaan sturen, zijn vragen, die buiten het bestek van dit artikel liggen. Sommigen doen het waarschijnlijk om opportunistische, anderen om principiële redenen. Een feit is, dat zeer vele landen het doen, behalve o.a. Sovjet-Rusland en Nederland. Dat ons land meent weg te moeten blijven in het Vaticaan, is Nederlands zaak, niet die van den Paus.

Dr. Jac. van der Veldt O.F.M.

* * *

Heel wat heb ik in mij zelf te overwinnen gehad, vóór ik besloot aan U te schrijven naar aanleiding van het ingezonden stuk, onder de titel „Diplomatieke betrekkingen van het Vaticaan" (Amigoe, 3 Juni 1943), van dien anoniemen warhoofd. En de enige reden, waarom ik mij tot u wend, is deze: dat zulk een stuk symptomatisch is voor de gevaren, die de herleefde staatkundige werkzaamheid van de Katholieken in het Nederlands Imperium bedreigen. Daartegen te waarschuwen is tenslotte, in mijn positie, dure plicht.

Het heeft geen zin, de reeks van dwaasheden in dat artikel te analyseren. Het naijverig neerhalen van de dissertatie van Schneider door iemand, die het nooit tot een dergelijk geschrift zal brengen, hoe vlijtig zijn pen ook over het papier vliegt; het losse praatje van onkunde, dat „Van der Linden...... Struycken niet nodig (had)"; het gemis aan begrip voor de politieke misslag van de zending van Monseigneur Nolens; — waarom zal men afdalen om over dit en zoveel meer te discussiëren met iemand, wiens intellectueel vermogen klaarblijkelijk niet uitgaat boven — laat mij zeggen — van alles wat en van niets genoeg.

Neen, met zulk een ingezonden stuk is iets van veel groter belang aan de orde. Zo iemand grijpt naar de pen om de Katholieken in hun nieuwe staatkundige emancipatie, die van na de oorlog, in de rug aan te vallen. Men lette eens op dit in het geschrijf: „dat Leo XIII op dit punt (politieke machtsformaties) **zeer uitzonderlijk** handelde, met name toen hij zich tot de Franse Katholieken richtte"; en ook op dit: „De kracht, welke van Petrus uitgaat, is een andere dan dei van Whitehall, Washington of Moskou. In haar diepste wezen ontgaat zij **diplomaten en menselijk beleid.**"

Dat zijn frasen van betekenis in de rimram — omdat zij laten zien, waarom het stuk geschreven werd. Hier zijn wederom aan het werk de uit vooroorlogse tijd zo wel bekende pogingen **om het Katholicisme als een potentieel geweldige wereldmacht te ondergraven en te ondermijnen.** Het komt van dezelfde groep van katholieke jongeren uit de tijd van omstreeks 1910, die trachtten Pius X tegen Leo XIII uit te spelen; die trachtten het Katholicisme op te bergen in „persoonlijke beleving" en „kerkelijke plechtigheden" en „zedelijke invloed" — alles natuurlijk belangrijke categorieën — **maar onverbrekelijk te verbinden met een optimum van katholieke staatkundige organisatie en macht in alle landen en internationaal.**

Het was daarom, dat deze anonymus — een kolom lang in slecht proza herhalend, wat in goed proza in de rede over de staatkundige betekenis van den Paus was gezegd — tracht te ontkennen de staatkundige macht van den Paus, een poging van hetzelfde kaliber als om aan te tonen, dat de maan schijnt op klaarlichte dag. Wat weet zulk een schrijver van het begrip „staatkundige macht", dat zijn bekrompenheid immers bindt aan territoir — en dat hij voor den Paus naievelijk vervangt door „geestelijke invloed?" Denkt eens aan: het corps van Diplomaten aan het Pauselijk Hof thans worstelend — die van Japan en Finland incluis — om een brok van de „geestelijke invloed"! Maar die staatkundige macht mag er immers niet zijn, omdat zij voor de katholieken de ijzeren plicht zou meebrengen, het correlatief te leveren overal in staatkundige macht om daarmee een katholieke staatkunde — met doeleinden als in de grote encyclieken van Leo XIII en Pius XI met name voor de moderne tijd bepaald — over de gehele wereld tot overwinning te voeren.

Ik kan U niet zeggen, Mijnheer de Hoofdredacteur, hoe zeer ik het betreur, juist nu ik met zoveel katholieken met zó gunstig gevolg werk om de International Christian Democratic Union tot bloei te brengen; nu de Nederlandse Afdeling van die Union dagelijks haar successen hier in Londen boekt, met de voortdurende ontwikkeling van het nieuwe, grootse katholiek-staatkundig program voor na de oorlog; nu ver buiten de kring van de katholieken de verschillende gepubliceerde studies stijgend bewondering en instemming verwerven — met name die **over de staatkundige betekenis van den Paus**; en nadat Uw geëerd Blad op zo ruime schaal voor de Katholieken van Curaçao openbaarheid aan dat alles heeft gegeven; — hoezeer ik het betreur, dat U het aan zo incompetente, maar verraderlijke kracht heeft toegestaan, deze aanval in de rug uit te voeren.

Met de meeste hoogachting,

Prof. Dr. J. A. Veraart.

Onze medewerker schrijft: De Redactie was zo vriendelijk deze stukken ter inzage te zenden. Intelligente lezers zullen de beschouwingen van professor Van der Veldt zeker met belangstelling volgen en kunnen hun conclusies trekken. Aan beschaafde lezers kan het oordeel worden gelaten over hetgeen de heer Veraart onder gedachtenwisseling verstaat. Welke gevoelens zijn bijdrage ook bij anderen verwekken moge, zij is uiteraard boven critische beoordeling verheven. Wanneer een man van „positie" spreekt, past het eenvoudigen te zwijgen. Zelfs zo hun die „positie" onbekend is, lijkt zwijgen nog het best.

Wij ontvingen.

Geschiedkundige opstellen opgedragen aan den Heer W. M. Hoyer, bij gelegenheid van zijn 80e verjaardag. Dit gedenkboekje van 92 blz. was bedoeld te verschijnen 17 Juni 1942, dus veel meer dan een jaar geleden. Zo is het drukkersbedrijf op Curaçao. Het bevat bijdragen van de Fraters van Tilburg over **Alonso de Ojeda** (gedateerd 15 Augustus 1942, dus nl. 2 maanden nadat de feestelijk 80 jaar werd), van Mr. W. C. de la Try Ellis over **De Gronden genaamd Stuyvesant,** van N. van Meeteren over **De waarde van begraafplaatsen voor den geschiedvorser** en **Het Gereformeerde Kerkhof** (gedateerd 15 Juli 1942 dus 1 maand na de bedoelde verjaardag), van Dr. I. S. Emmanuel over de **Nederlandse Grafschriften op het oude Joodse Kerkhof op Curaçao,** en van Emilio Lopez Henriquez over **Síntomas etnológicos Curazoleños.**

Het boekje is een crocus in de lentesneeuw. Er blijkt uit, dat wanneer kundige lieden het aanpakken er over Curaçao's geschiedenis nog veel te schrijven is. Wij kunnen slechts hopen, dat het eens tot een regelmatige publicatie zal komen in de trant van de West-indische Gids. Anders gaat veel van het vorswerk op de duur verloren. Dat het zoals op blz. 72 bij gebrek aan geld niet tot uitgave van vaak belangrijke stukken kon komen dient verholpen te worden. Dan moet het Gouvernement, dat van zoveel onbelangrijke dingen handen vol gelds blijkt te hebben maar betalen. Voor den Heer Hoyer is dit boekske ongetwijfeld een mooi geschenk.

En heel Curaçao heeft baat bij deze belangrijke en naar inhoud zo wel verzorgde publicatie.

WERELDNIEUWS

JOHAN LUDWIG MOWINCKEL GESTORVEN.

De tot driemaal toe herkozen Minister President van Noorwegen, Johan Ludwig Mowinckel, is op 30 September jl. in de ouderdom van 72 jaar gestorven. De heer Ludwig was vroeger Voorzitter van de Volkenbond.

Sedert 1942 vertoefde hij in de Verenigde Staten van Noord Amerika. (New York, (AP) 3.10).

BRAZILIAANSE BISSCHOP.

Tot Bisschop van het nieuw opgerichte bisdom Leopoldina (Brazilië, vroeger een deel van het aartsbisdom Mariana) is benoemd Z.H.E. Mgr. Delfim Ribeiro Guedes, oud 35 jaar. De Bisschop werd Zondag, 3 October jl., geconsacreerd.

SAMENWERKING.

Aan het Orthodoxe Seminarie van Hongarije doceert bij gebrek aan Orthodoxe krachten een katholiek de wijsbegeerte en een protestant Hebreeuws. (Voor de oorlog doceerde een orthodox Russische, Oud-Slavisch en Russische oudheidkunde aan het katholieke Pauselijke Oosters Instituut te Rome.)

PAMFLETTEN OP ROEMENIË.

Het DNB deelde mede, dat Geallieerde vliegutigen zich in de afgelopen nacht boven Roemenië bevonden en slechts pamfletten wierpen. Uit Bucuresti wordt gemeld, dat 2 valschermspringers, een luitenant en een kapitein van de luchtmacht, omlaag kwamen en gevangen werd (Londen, (AP) 3.10).

OOK BOMBARDEMENTEN IN SLECHT WEER.

Generaal Henry Arnold deelde mede, dat de Noordamerikaanse bommenwerpers in Engeland in de naaste toekomst zullen worden uitgerust met toestellen, die hen in staat zullen stellen in slechte weersomstandigheden te bombarderen wanneer het voornaamste probleem het zicht is gelijk 's nachts het geval is (Londen, (AP) 3.10).

FINLAND ERKENT MUSSOLINI'S REGERING NIET.

De correspondent van het „Svenska Dagbladet" te Helsinki voorspelde, dat Finland geen stappen zal nemen om Mussolini's nieuwe fascistische regering te erkennen. Het Finse Gezantschap in Stockholm maakte bekend, dat men den Koning zal blijven erkennen (Stockholm, (AP) 3.10).

BEVRIJDE OORLOGSGEVANGENEN IN ITALIË.

Het blad „Italia" van Milaan deelde mede, dat duizenden Britse oorlogsgevangenen, die door Badoglio bevrijd werden na de wapenstilstand, er gedeeltelijk in geslaagd zijn zich te bewapenen en trachten zich een weg naar het Zuiden te banen om zich te voegen bij het Britse 8e leger (Bern, (AP) 3.10).

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Ma., 4 Octo.:

Telegram Afdeling: tel. 307; na 23 uur tel. 675.

Shipping & Supplies: 7.30 tot 23 uur tel. 551 en 458; 23 tot 7.30 uur Polvliet, tel. 455.

Scheepvaart Afdeling: Karsch, tel. 398, Beatrixlaan 16.

Dok Afdeling: Egge, tel. 431 en Boeren.

BEKENDMAKING.

De Gezaghebber van het eiland Aruba maakt bekend dat voor dit eiland de volgende maximum prijzen zijn vastgesteld:

Witte suiker per zakje van 5 lbs.	f. 0.75
per 1/2 Kg.	0.37
Lucifers per carton van 5 gros doosjes	f. 15.—
per zak van 10 doosjes	0.30
per 3 doosjes	0.10
Amerikaansche import sigaretten per carton of 10 pakjes van 20 stuks	f. 3.80
per pakje van 20 stuks	f. 0.425
bij verkoop in bierhuis, restaurant, hotel, bar of club per pakje van 20 stuks	f. 0.45

Aruba, 29 September 1943.

De Gezaghebber

WAGEMAKER.

LANDSRADIO & TELEFOONDIENST

De Directeur van landsradio en Telefoondienst maakt bekend, dat vanaf 1 OCTOBER 1943 N.L.T. Telegrammen naar VENEZUELA kunnen worden verzonden tegen f. 0.20 per woord met een minimum van 25 woorden.

2—2